

OED

Att: postmottak@oed.dep.no
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Høring av Statnett SFs søknad om konsesjon for tilrettelegging av kraftutveksling med Tyskland og Storbritannia

Energi Norge støtter de omsøkte konsesjonssøknadene for utlandshandel med Tyskland og Storbritannia. Økt kabelkapasitet til utlandet er svært viktig for Norge av flere grunner. De bidrar til økt forsyningsikkerhet, legger til rette for å utvikle et europeisk klimavennlig kraftsystem og muliggjør økt verdiskaping i norsk kraftproduksjon. Markedene er i stadig endring, og det er viktig å utnytte tidsvinduet nå slik at disse kablene tas inn i planleggingen av kraftsystemene i Storbritannia og Tyskland. Det har politisk vært skapt store forventninger til disse prosjektene i begge disse landene. Det er derfor avgjørende å sikre god fremdrift i prosjektene og unngå unødvendige forsinkelser. Forsinkelser og uklare signaler fra norske myndigheter vil skade mulighetene for å styrke norsk forsyningsikkerhet og fremtidig verdiskaping.

Vi viser til Olje- og energidepartementets høring av Statnetts søknad om konsesjon for utenlandshandel etter energiloven for en forbindelse til Tyskland og en forbindelse til Storbritannia av 15. mai 2013. Saken er lagt ut til allmenn høring med høringsfrist 23.08.2013.

Energi Norge har i lang tid arbeidet for at utvekslingskapasiteten mellom Norge og utlandet styrkes. Dette er etter vårt skjønn nødvendig av flere grunner; for å styrke norsk forsyningsikkerhet, øke den samfunnsøkonomiske gevinsten av samkjøring mellom Norges vannkraftbaserte system og ulike kraftsystemer i utlandet, legge til rette for å nå klimapolitiske mål, samt opprettholde og videreutvikle verdiskapingen i den norske kraftsektoren.

Økende uregulerbar kraftproduksjon i Storbritannia og Kontinentet og utfasing av termiske kraftverk, øker etterspørselen etter reguleringstjenester. Norge kan i denne sammenheng være en viktig og lønnsom bidragsyter av reguleringstjenester. Det norske kraftsystemet har effektoverskudd og fleksibilitet som kan utnyttes og videreutvikles for å levere klimavennlige reguleringstjenester og skape ytterligere nasjonale verdier i handel med utlandet. Erfaringer fra NorNed og Skagerak kablene viser at kabelforbindelser bidrar med betydelig inntekter for Norge og økt forsyningsikkerhet. Inngåtte avtaler med Energinet.dk viser også at det er betydelig betalingsvillighet for regulerings- og systemtjenester. Trolig vil etterspørsel etter slike tjenester øke gitt den utviklingen vi ser i kraftsystemene i våre naboland.

Norge er i dag sterkt knyttet til Danmark via Skagerak forbindelsene. Statnett har tidligere fått konsesjon og er i gang med å utvide denne kapasiteten ytterligere. For ikke å konsentrere norsk utvekslingskapasitet mot Kontinentet gjennom kun ett land, er det etter Energi Norges syn viktig for Norge å knytte seg direkte

til flere land og ulike markeder. Dette er viktig for å spre risiko, øke konkurransen og utnytte ulikhetene mellom land og markeder.

Energi Norge støtter derfor byggingen av ny utvekslingskapasitet til Tyskland og Storbritannia og prosjektene Statnett omsøker.

Flere studier som er utarbeidet de senere år viser at det er god lønnsomhet i å øke kapasiteten mot utlandet. Statnetts analyser bekrefter dette hovedbildet. Statnetts samfunnsøkonomiske regnestykke er basert på en akseptert måte for fastleggelse lønnsomheten av å investere i nye prosjekter. Arbeidet er så langt vi erfarer, grundig gjennomført på tilsvarende måte som andre prosjekter som allerede er tildelt konsesjon.

De vurderinger Statnett har lagt til grunn i sine vurderinger synes å være basert på normalvariasjoner og isolerte beregninger av de omsøkte prosjektene. Hensynet til stokastiske variasjoner i systemet (ekstreme våtar og tørrår, feil i nettet som gir prisforskjeller etc.) og sammenhengen mellom kabler fremgår således ikke. Inntjeningen og de tariffmessige virkninger kan derfor bli betydelig bedre dersom stokastiske variasjoner og den samlede virkningen av kabler sees i sammenheng. Erfaringene så langt med kabler til utlandet viser at inntektene har blitt betydelig større enn forutsatt nettopp pga. av stokastiske variasjoner. For øvrig synes Statnett å ha lagt til grunn relativt høye kostnadsanslag for bl.a. tap og systemtjenester. De samlede tariffmessige virkninger vil derfor i realiteten trolig være bedre enn det som er illustrert i Statnetts søknad. Samlet sett forventes kablene å ha en positiv effekt på tariffutviklingen.

Energi Norge legger vekt på at økt utvekslingskapasitet til landene rundt oss bidrar til økt verdiskaping for landet, samtidig som det ikke er til hinder for industriens utviklingsmuligheter i Norge. Et bredt flertall på Stortinget og sentrale interessegrupper i industrien og fagbevegelsen har stilt seg positive til økt utvekslingskapasitet. I "Plattform for verdiskaping" som LO, Norsk Industri og Energi Norge la frem i desember 2011, heter det bla:

«Norsk vannkraft er fleksibel og fornybar, og en balansert kraftutveksling med utlandet gir økt verdiskaping og klimagevinst - i tillegg til forbedret forsyningssikkerhet. Samfunnsøkonomisk lønnsomme mellomlandsforbindelser må bygges i rett tid før Europa finner andre løsninger. Vi må legge til rette for økt verdiskaping i energisektoren, samtidig som industriens behov for stabile og konkurransedyktige rammebetingelser må ivaretas.»

Ved Stortingets behandling av grønne sertifikater ble det lagt stor vekt på at satsing på mer fornybar energi må ses i sammenheng med en videre utvikling av mellomlandsforbindelser. En vurdering av tariffings- og fordelingsvirkninger bør derfor omfatte både virkningen av innføring av grønne sertifikater og etablering av økt utvekslingskapasitet.

Markedene er i endring, og flere av de land det er aktuelt å koble seg til, introduserer nye markedsløsninger bl.a. kapasitetsmarkeder, for å sikre egne reserver og reguleringstjenester. Dette skaper en ny fremtidig usikkerhet i forhold til inntektene fra dagens handelsløsninger. Det vil etter vårt syn være viktig å sikre norske aktører tilgang til disse nye markedene via eksisterende og nye kabelforbindelser og tilhørende handelsmodeller og avtaler. Dette vil være en sentral premiss for å hente ut mest mulig av gevinstene fra eksisterende og nye kabelforbindelser og øke lønnsomheten i omsøkte og fremtidige nye prosjekter. Denne utviklingen viser samtidig at sentrale premisser for utviklingen av det europeiske kraftsystem og de europeiske kraftmarkedene legges nå. Det er derfor avgjørende å sikre god fremdrift i prosjektene og unngå unødvendige forsinkelser. Energi Norge er bekymret for at dersom landene rundt oss møter forsinkelser og uklare signaler fra norske myndigheter, vil både mulighetene for å styrke norsk forsyningssikkerhet og norsk verdiskaping svekkes.

Samfunnsøkonomiske kost-/nytte vurderinger av slike prosjekter har alltid vært forbundet med usikkerhet. Det vil derfor være nødvendig å sikre at sannsynligheten for lønnsomhet er størst mulig før selve investeringsbeslutning foretas. Statnett har imidlertid sannsynliggjort en robust positiv netto nytte for Norge gjennom sine sensitivitetsanalyser av prosjektene. Utlandskonsesjon, som det her søkes om, er

ikke en investeringsbeslutning, men en tillatelse til å etablere kraftutveksling med utlandet. Erfaringsmessig har slike prosjekter krevende og langvarige planleggings- og godkjenningsprosesser. Så lenge prosjektene har en forventet samfunnsøkonomisk lønnsomhet, bør konsesjon for utlandshandel innvilges. Statnett er et heleid statlig selskap underlagt OED, gjennom Statnetts foretaksmøte, og kan kun foreta investeringer dersom prosjektene viser tilstrekkelig samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Det er viktig å skape gode rammer/opsjoner for tilgang til de europeiske markedene på kort og lang sikt. Siden nye usikkerhetsmomenter er introdusert knyttet til markedsutviklingen, er det viktig parallelt å arbeide for alternative modeller.

Det er viktig å styrke utvekslingskapasiteten mellom Norge og utlandet. Dette for å styrke norsk forsyningsikkerhet, legge til rette for å nå klimapolitiske mål, samt opprettholde og videreutvikle verdiskapingen i den norske kraftsektoren. Energi Norge anbefaler derfor at det innvilges konsesjon til de to omsøkte kabelprosjektene.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Einar Westre
Direktør nett og marked

Hans Olav Ween
Næringspolitisk rådgiver - Kraftsystemer